

відповідає за розвиток економіки, торгівлі та промисловості. Така система застосовується у переважній більшості розвинених держав з інноваційною економікою.

Політика у сфері інтелектуальної власності є однією з ключових передумов розвитку інноваційної економіки та зростання валового внутрішнього продукту і впливає з державної економічної політики, у зв'язку з чим повинна належати саме до компетенції Мінекономрозвитку.

Такий підхід повною мірою враховує світовий досвід щодо формування державної політики у сфері інтелектуальної власності та дає змогу створити дієву державну систему правової охорони інтелектуальної власності в Україні, забезпечити повне, узгоджене та ефективне функціонування національної інноваційної системи.

**Хомутенко А.В.**

к.е.н., доцент, докторант кафедри фінансів  
Одеський національний економічний університет

## **СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ ДЕРЖАВНИМИ ФІНАНСАМИ**

Необхідність досягнення мети управління державними фінансами – задоволення змінних у часі суспільних інтересів – першочергово передбачає визначання як об'єктів нагального впливу, так і ефективних методів та інструментів такого впливу. У цьому контексті виникає потреба у застосуванні наукового підходу та формуванні методології управління державними фінансами, яка повинна синтезувати актуальні та своєчасні методологічні підходи. Дослідження показало, що науковці виділяють ряд методологічних підходів до управління державними фінансами: системний, холістичний, проектно-орієнтований, процесний, кібернетичний, інформаційний, синергетичний, функціонально-вартісний, соціокультурний та ін.

В основі соціокультурного підходу лежить єдність культури та соціальності, що створюються і перетворюються діяльністю людини. Під культурою розуміється сукупність матеріальних і духовних цінностей людей (ідеї, зразки, норми та ін.), а під соціальністю – сукупність відносин між суб'єктами (економічні, політичні та ін.). Основоположними принципами соціокультурного підходу являються: принцип активної людини, принцип взаємопроникнення культури та соціальності, принцип соціокультурного балансу [1, С. 5].

Специфіка соціокультурного підходу зумовлює необхідність дослідження процесів взаємодії уповноважених органів управління і населення [2, С. 8] та оцінювання, за рахунок методів соціального і культурного аналізу, ступеня суспільного розвитку. З цією метою застосовується сукупність дослідницьких процедур соціального аналізу:

- виявлення та дослідження інституційно закріплених (формальні та неформальні норми) типів і форм взаємодії;
- аналіз процесів соціалізації суб'єктів та об'єктів;
- дослідження зовнішніх та внутрішніх зв'язків;
- аналіз уявлень про розвиток системи управління, сприйняття та оцінка суб'єкта та його позиція у соціальному просторі;
- урахування того, що позиції суб'єктів залежить від співвідношення належного їм капіталі (економічного, політичного, соціального, символічного);
- урахування можливостей використання символічної влади і символічного капіталу (різновид соціального капіталу, пов'язаний з володінням певним авторитетом, репутацією [3]).

Проведення культурного аналізу передбачає: визначення природного та культурного середовища життєдіяльності соціуму, дослідження соціальних процесів

(соціокультурна антропологія); структурний аналіз соціальних процесів з використанням історичного, порівняльного та еволюційного методів пізнання; конструктивізм – конструювання суб'єктом власної проблемної та пізнавальної ситуації (аналіз текстової інформації та контексту дозволяє встановити співвідношення між сутністю діяльності та реальними умовами діяльності суб'єкта).

Застосування соціокультурного підходу дозволить розробити обґрунтовану стратегію розвитку як системи управління державними фінансами в цілому, так і управління окремими складовими таких фінансів. Більш того, результати обговорень провідних економістів світу на Всесвітньому економічному форумі (WEF) у Давосі доводять, що за соціокультурним підходом як в економіці, так і в управлінні – майбутнє, адже за показники розвитку країни пропонуються брати наступні індикатори: хороша робота, благополуччя, оточуюче середовище, справедливість, здоров'я [4]. Усі ці індикатори в кінцевому підсумку позначаються на індексі щастя, за яким сьогодні Україна посідає не найкраще місце –138 зі 156 країн світу, що увійшли до рейтингу [5]). Саме тому, вважаємо, що, з метою забезпечення належного рівня зазначених індикаторів, у державному управлінні необхідно використовувати соціокультурний підхід.

Як відомо, управління державними фінансами нерідко характеризується негласними тіньовими формами взаємодії такими як: клановість, корупція, зростання влади з капіталом, клієнтелізм та ін. [6]. Їх мінімізації, на нашу думку, сприятиме використання соціокультурного підходу, який передбачає формування політичної еліти ноократів.

Підсумовуючи відмітимо, що управління державними фінансами повинно ґрунтуватися на сформованій науковій парадигмі суспільного розвитку, яка трансформується з урахуванням вимог та викликів часу. Саме це й обумовлює неперервний пошук релевантних методологічних підходів, до яких, на наш погляд, слід відносити соціокультурний підхід. Його використання сприятиме досягненню мети управління державними фінансами – задоволення суспільних інтересів і надання якісних суспільних благ населенню країни.

#### **Література:**

1. Лапин Н. И. Социокультурный подход и социетально-функциональные структуры / Н. И. Лапин // Социологические исследования, 2000. – № 7. – С. 3-12. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ecsocman.hse.ru/data/020/174/1217/001.LAPIN.pdf>
2. Селютіна Н. Ф. Можливості методології соціокультурного підходу в державному управлінні / Н. Ф. Селютіна // Наукові праці. Том 125. Випуск 112. – С. 112-120. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2013-1/doc/1/10.pdf>
3. Бурдьє П. Социология политики: Пер. с фр./Сост., общ. ред. и предисл. Н. А. Шматко./ М.: Socio-Logos, 1993. – 336 с.
4. Karen Jeffrey, Juliet Michaelson Five headline indicators of national success. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.neweconomics.org/publications/entry/five-headline-indicators-of-national-success>
5. John F. Helliwell, Richard Layard, and Jeffrey D. Sachs. World Happiness Report 2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://s3.amazonaws.com/happiness-report/2018/WHR\\_web.pdf](https://s3.amazonaws.com/happiness-report/2018/WHR_web.pdf)
6. Хомутенко А. В, Пріоритетні напрями інституціональної модернізації управління державними фінансами України / А. В. Хомутенко // Економіка та держава. – № 2, 2018. – С. 50-55

**Царьова І.С., Югай В.Д.**

«Економіка підприємства», 3 курс  
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені В. Гетьмана»  
Науковий керівник – к.е.н., доцент кафедри фінансів Курило О.В.

## **АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ЗОВНІШНЬОГО БОРГУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЗАХОДІВ ЩОДО ЙОГО ЗНИЖЕННЯ**